

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Theophili Raynavdi, Ex Soc. Iesv. Erotemata De
Malis Ac Bonis Libris, Deque Ivsta Avt Inivsta, eorumdem
confixione**

Raynaud, Théophile

Lvgdvni, 1653

II. Quomodò facienda confixio, respectu habito ad lectorum conditionem?

urn:nbn:de:hbz:466:1-11141

EROTEMA II.

*Quomodo facienda confixio respectu habito ad
Lectorum conditionem.*

At tendendam diligenter esse in re proposita, Lectorum conditionem, præ- 452.
missimus; nunc addendum est penes quæ sit expendenda.

*Lectoris eruditio quomodo pensanda in confixione
libri respectiva.*

Aio ergo non esse sola eruditione metiendam, nec spem fructus, ac ruinæ, in legente præclusionem, debere esse qualemcumque duntaxat: verum spem commodi certam moraliter esse; damni verò metum plusquam probabiliter abesse oportere, eo quòd ritè pensatis adiunctis omnibus, nihil omninò eiusmodi personæ timendum ex eo capite videatur. V. g. si sermo sit de lectione libri hæretici, abstinabitur quoad certam personam libri confixione, quia & persona est erudita quæ nouit lepram inter, ac lepram discernere, nec est genij inconstantis, aptique, circumferri omni vento doctrinæ; nullis præterea aut perexiguis, aduersantium fidei tentationum flabris obnoxia. Hæc enim adiuncta in eo, cui copia legendorum librorum hæreticorum fieri possit, attendenda sunt iuxta Alphonsum de Castro *lib. 2. de iusta hæretic. punit. cap. 17.* In ipso Concilio Tridentino experientiam docuisse, quàm noxium quibusdam Catholicis Doctoribus fuisset, legisse libros hæreticorum, ideòque reuocatas esse omnes Patribus datas eorum legendorum facultates, scribit, qui aderat Velosillus *in aduertentiis ad tomum 6. Hieronymi, quæst. 6.*

Addidi verò, eruditionem multo solidiorem exigi, si quidam hæreticorum 453.
libri tractandi sint, in quibus autor virulentior, & occultius, ac non in sibi nocet, quàm si alius quispiam immanes errores apertè proponens. Quæ ratione Lutherus, qui vbique stercore, & cænum crepat, suamque animi impotentiam vbique prodit, minorem legentis peritiam exposcit, quàm Caluinus, cuius in scribendo vastities, etiam mediocriter doctis fraudi esse queat, ut in Alberto Pighio est deprehensum, quem constat ex lectione librorum Caluini impactum non rarò esse in scopulos: tamen homo erat non ineruditus, quod edita ab eo volumina testatum faciunt. Pro libri ergo legendi malignitate, & authoris nequitia, ac dolo in regendo errore, & ei lenocinando per fucum verborum, & pigmenta, quorum etsi impietatis artifices nunquam sunt parci, alij tamen alijs sunt instructiores; necesse est doctrinæ soliditatem, atque præstantiam, lectori maiorem superpetere.

Hæc tamen cautio censeri debet comprehensa in ea generali monitione, qua docetur, cuique ad libros hæreticos legendos accedenti, debere esse

264 *Quomodo configendi libri, attendendo ad Lectorem.*

esse satis virium. Quod vnum tulit diuina vox ad sanctum Dionysium Alexandrinum, vt ex eius verbis, *in epistola 3. de Baptismate*, ad Philemonem Romanum Presbyterum exarata; sic refert Eusebius *lib. 5. histor. cap. 6.* [Ego, & tractatus hæreticorum lego, & traditiones eorum perscrutor, etiamsi videar ad horam verbis eorum pollui. Sed multum mihi confert hoc ipsum, quod ex ipforum verbis arguere eos possum. Denique cum aliquis ex fratribus, & com-presbyteris prohiberet me, ne hæretica lectione tanquam cœni alicuius fœtore polluerer, visio mihi quædam à Deo ostenditur, quæ me confirmaret; & sermo ad me factus est, hæc mihi euidenter proloquens; lege omnia quæcumque in manus tuas venerint, quia probare singula quæque, & discernere potes; quandoquidem ex initio hæc tibi causa fuit credendi. Amplexus sum visionem, quia, & Apostolicæ sententiæ concordabat, dicenti, *Omnia legite, quæ bona sunt, tenete.*]

Probitas item Lectoris, attendenda; & legendi necessitas.

454. Attendendum item esse non ad Lectoris doctrinam duntaxat, sed etiam ad vitæ probitatem, & mores rectè compositos, nemo inficias iuerit. Nihil enim frequentius magisve quotidianum, quàm vt vitæ fœditas, & morum corruptela, etiam in hominibus eruditis, & qui infidelitatis reffatus, vltos antea non persensissent, oblata occasione aliqua, ad naufragium circa fidem disponat. Et quamquam vtplurimum, qui eiusmodi sunt, iuxta Nicolaum Papam *epist. ad Michaëlem Imperatorem*, descendunt in Infernum viuentes, & cadentes apertos habent oculos, id est, vincente affectu corrupto, tamen non obnubilato per librum hæreticum intellectu, in præcipitium corruunt: tamen, quia, vt est apud S. Augustinum *tractat. 8. in 1. Ioannis epistolam*, aliqui vitiosæ vitæ veluti nebulis, aut fumo peccatorum, intelligentiæ in se lumen extinguunt; facile accidere potest, vt de difficultatis alicuius, quam eis libri hæretici lectio ingesserit, implexitate, vlceri suo abblandiantur, pereantque eo lubentiùs, quo per discutiendi torporem, atque vecordiam, non omninò se destitui ratione aliqua, & turpitudinis obtendiculo arbitrantur.

455. Iuuerit etiam non parum, vt homo non ex mera libidine, & curiositate in hanc lectionem descendat, sed ex causa, & necessitate aliqua. Verisimilius enim est, Deum ea causa suppetente, multo vberius, ac robustius affuturum, iis que caelestibus suppetitiis munitum pectus legentis, vt nullum ex attacku pestiferi libri damnum sentiat. Quo pacto in summa necessitate, Confessarium fragilitatis suæ conscium, meretricis confessionem sine culpa excipere posse, Deo fidentem, qui in necessitate illa non deërit, & periculum non vltro aditum auerter, rectè graves DD. asseruerunt. Et hac ratione, iis, qui præstant, & amoliri subditorum ruinam ex officio adstringuntur, congruentissimum est, si dotes reliquæ non desint, quantum necesse est ad immunitatem à morali periculo, iis qui idonei sint, mederi erroribus alicubi occupantibus animos plurimorum, facere potestatem libros errorum in ea regione grassantium euoluendi. Necessitas enim errorem à suis amolendi, securitatem ex diuino auxilio spondet multo verisimilius. Hacque spectat canon 16. Concilij

Concilij IV. Carthag. quo Episcopis lectio librorum Gentilium planè interdicitur; quia scilicet eis necessaria non erat ad suorum salutem huiusmodi lectio. At facultas legendorum librorum hæreticorum, iisdem conceditur pro necessitate tantùm, ac tempore.

Sic munitum Lectorem, hoc est, & eruditione sufficienti, & probis moribus instructum, nec ingenio instabili, & ad nouitates pruriente præditum, maxime autem necessitate aliqua ad legendos libros hæreticorum adactum, Alphonsus de Castro *cap. illo 17.* non immeritò adumbratum censet per Phinees, qui ingressus turpitudinis locum, non ad scortandum, sed ad confodiendos scortatores, magnificè à Deo laudatus, & insigni remuneratione donatus est. Similiter enim, qui præuia superiorum concessione, in volutabrum libri hæretici, aliterve iure vetiti, demittit sese, non ad libidinandum animo, (vt sic dicam,) id est, non ad pascendam curiositatem, captandamve indebitam delectationem, sed vt ex officio, vel charitate, & benè ordinato fidei zelo, pugnet aduersus eos, qui animas Christi sanguine ablutas in lutum facis, & hæreticas aliàsve quascumque spurcicias reuoluunt; tantum abest, vt inquinetur, vt potius nitescat magis, & ex cæno educat alios. Et hoc consilio, lectos à se hæreticorum libros, testatur S. Irenæus *lib. 1. in præfatione operis.* S. Cyrillus Hierosol. *catech. 6.* idem, & ex eadem causa à se factum testatur, quoad libros Manichæorum. Ad stipulatur Sanctus Hieronymus *epist. 152. ferè in fine,* & optimè Dionysius Alexandrinus supra adductus, apud Eusebium *lib. 7. hist. c. 6.* Ex recentioribus idem latè prosequitur Pamelius ad librum Nouatiani *de Trinitate, cap. 58.*

456.

PARTITIO III.

De configendi potestate.

DISTINCTIONE hîc opus est. Alia enim est confixio *in iudica*, 457. quæ scilicet fit ab homine, publica ad id suffulto authoritate; alia verò *doctrinalis*, quæ fit ab homine non quidem à legitimo superiore ad munus configendi delecto, sed tamen erudito atque capaci. Vtriusque confixionis, & facultatis ad eam inuentandam, meminit Gerso *tractatu de examinat. doctrinarum, parte 1. opusculi*, in prioribus considerationibus. Quia huius duplicis ad configendum potestatis diuersa ratio est, agemus de vtraque sigillatim, atque seorsim.